

**Voorlopige reactie van de gemeenten in Gooi en Vechtstreek op de concept-afspraken MRA
Duurzaamheid Top 15 oktober 2021**

Nr. 21.0004443

Hieronder de reactie op elk van de vijf afspraken 'houtbouw', 'circulair textiel', 'fietsmetropool', 'niet herbruikbaar plastic' en 'circulair inkopen'.

Het is een gebundelde reactie van de gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren en Wijdemeeren. De gemeenten delen op hoofdlijn de voorlopige standpunten ten aanzien van de verschillende concept-afspraken.

Green deal houtbouw

Het betreft hier de ondertekening in oktober van een jaarlijks te actualiseren Uitvoeringsconvenant ('Green Deal') Houtbouw MRA 2021-2025. Daarin wordt het uitgangspunt om vanaf 2025 van alle nieuwbouw in de MRA minimaal 20% uit te voeren in circulaire houtbouw/ bio-based bouw. Deze doelstelling wordt vertaald in afspraken, voorwaarden en planning, waar alle ondertekenende partijen zich aan zullen committeren. Het college stemt er daarnaast mee in dat dit uitgangspunt wordt opgenomen in de (komende) omgevingsvisie en het omgevingsplannen en dat dit doel inzet vormt van onderhandelingen en besprekingen met woningcorporaties, institutionele beleggers en ontwikkelaars over alle nieuwbouwplannen.

Voorlopige reactie gemeenten:

De gemeenten in Gooi en Vechtstreek vinden duurzaam bouwen en het maken van afspraken daarover belangrijk. Er spelen meerdere duurzaamheidsthema's bij bouwen, waar de gemeenten op dit moment aandacht aan besteden, zoals natuur-inclusief, klimaat-adaptief, energieneutraal.

In het Woonakkoord Gooi en Vechtstreek hebben gemeenten en de provincie houtbouw opgenomen als mogelijke pilot. Partijen in de regio Gooi en Vechtstreek hebben al ervaring opgedaan met circulariteit in bouw- en woonprojecten en blijven verder onderzoeken welke mogelijkheden er zijn. De partijen volgen daarbij ook ontwikkelingen bij de provincie en MRA (C-creators). Houtbouw is voorbeeld van een ontwikkeling die in samenwerking met MRA nader kan worden uitgewerkt. In Gooi en Vechtstreek loopt een experiment gericht op het hergebruik van hout.

Het concept uitvoeringsconvenant vraagt van gemeenten om de gemeentelijke regelgeving (stedenbouwkundige-, welstandskaders, grondbeleid, vergunningen en handhaving) op houtbouw aan te passen. Om deze afspraken goed organisatorisch te borgen en vervolgens consequent uit te dragen aan marktpartijen is in meerdere van de gemeenten in Gooi en Vechtstreek op dit moment onvoldoende kennis en capaciteit voorhanden. Omdat bovendien nieuwbouwonwikkelingen in deze gemeenten beperkt zijn, neigen de gemeenten vooralsnog naar het niet ondertekenen van dit convenant in oktober, omdat er beperkt / geen uitvoering aan kan worden gegeven.

Ook willen de gemeenten als het gaat om duurzaam bouwen zich nu nog niet vastleggen op één stroom/ materiaal.

Green deal circulair textiel

Het college wordt gevraagd in te stemmen met:

- toe te werken naar meer hoogwaardige inzameling van textiel met minimaal 7 kilogram per inwoner per jaar in 2025 en/of inzet op inzameling van specifieke textielstromen;
- zich bij toekomstige inkoop van kleding en textiel te committeren aan de handreiking klimaatneutrale en circulaire inkoop bedrijfskleding;

- de contracten voor textielsortering en verwerking af te stemmen op een model van lokale sortering en regionale verwerking.

Voorlopige reactie gemeenten:

In Gooi en Vechtstreek zetten we in de transitie naar een circulaire en toekomstbestendige economie in op duurzaam ontwerp en duurzaam (her)gebruik van producten en materialen.

In het beheer van de huishoudelijke afvalstoffen richt onze aanpak zich op de inzameling en het hergebruiken van waardevolle en toekomstbestendige materialen en producten en werkgelegenheid, waaronder textiel uit huishoudens.

Gemeenten zijn positief op dat deel van de Green Deal dat erop gericht is om de lokale bedrijvigheid en werkgelegenheid te versterken en waar dit toekomstbestendig en waardevol materiaal betreft.

We investeren op dit moment niet in 'nog meer inzamelen' van afvalstromen (waaronder laagwaardige ondersoorten textiel), waar producentenverantwoordelijkheid op van toepassing is, in voorbereiding is of verder wordt uitgebreid en de milieuprestaties onduidelijk zijn. Hier is meer duidelijkheid gewenst vanuit het Rijk over de toekomstige inrichting en financiering van de textielketen en producenten verantwoordelijkheid (PV) en ten aanzien van de milieuprestaties.* Gemeenten trekken hier ook graag met MRA samen in op.

Voor textiel liggen er kansen voor het bedrijfsleven en innovatie om toekomstbestendige circulaire producten van textiel te gaan produceren. In G&V staan we open voor initiatieven die leiden tot het terugdringen van de op de markt gebrachte hoeveelheid (schadelijke en/of niet herbruikbare) textiel, het ontwerp en de productie van toekomstbestendige textielproducten en de lokale inzameling en verwerking van toekomstbestendige textiel, samen met de daarvoor verantwoordelijke ketenpartners.

Bij de inkoop van toekomstbestendige en duurzaam geproduceerde kleding gebruiken we de vanuit MRA ontwikkelde handleiding.

Lokale sortering en verwerking vormt al het vertrekpunt bij de aanbesteding van de Textiel afkomstig van de huishoudens in Gooi en Vechtstreek en sluit aan op hetgeen in de Green Deal is opgenomen.

**In Gooi en Vechtstreek zijn we terughoudend t.a.v. het investeren in 'nog meer' textiel inzamelen 'in kilogrammen'. Textiel is een verzamelterm voor vele ondersoorten/ materialen, waarvan een aanzienlijk deel niet circulair is, en/of schadelijke stoffen bevat en/of (dientengevolge) geen waarde heeft. Voor het circulair maken van textiel is een inspanning nodig van de producent (duurzaam ontwerp) en het bedrijfsleven dat textiel op de markt brengt (verwijdering).*

Veel waardevolle textiel wordt steeds vaker buiten de gemeentelijke afvalinzameling om ingezameld, bijvoorbeeld door bedrijfsleven dat textiel producten op de markt brengt zelf.

Gemeenten in G&V ondersteunen initiatieven waarbij het bedrijfsleven zelf het initiatief en de verantwoordelijkheid neemt voor de door hen op de markt gebrachte textiel (of andere producten zoals plastics en luiers, die onder PV vallen, (of gaan vallen)).

Green deal MRA als fietsmetropool

De gemeenten wordt gevraagd actief betrokken en (mede)verantwoordelijkheid te zijn voor het aanjagen van en het meebouwen aan de software en orgware van de fietsinfrastructuur en daarmee voor het verder stimuleren van het fietsgebruik.

Dit betreft:

- De ondertekening in oktober van het daarop gerichte overkoepelende convenant en
- Het actief verkennen van de raakvlakken tussen de eigen beleidsprioriteiten en de onder dat convenant in uitwerking zijnde specifieke afspraken (gericht op resp. het openen van fietsservicepunten, op het stimuleren van werknemers om de fiets te gebruiken, op de vorming van een regionaal fiets kenniscluster en op het stimuleren van het fietsgebruik van kinderen) en en van de mogelijkheden om daarop aan te sluiten.

Voorlopige reactie gemeenten:

De Green deal 'MRA als fietsmetropool', sluit veelal aan op wat de gemeenten in Gooi en Vechtstreek al doen, zo hebben

- gemeenten in G&V de intentieverklaring voor het MRA fietsnetwerk getekend

- is in G&V er een regionale samenwerkingsovereenkomst voor een fietsnetwerk getekend
- is duurzame mobiliteit speerpunt in de RSA (regionale samenwerkingsagenda) en
- dragen draagt e.e.a. bij aan de afgesproken maatregelen voor het MIRT onderzoek Oostkant Amsterdam.

Gemeenten staan in het algemeen positief tegenover deze afspraak en men ziet aanknopingspunten om mee te kunnen gaan werken aan deze green deal.

Deze nieuwe green deal hangt sterk samen met het regionale fietsnetwerk in G&V, wat deels overlap heeft met het metropolitane netwerk in Gooise Meren en Hilversum. Als het gaat om het tekenen van een convenant en het leveren van inzet en middelen, richten gemeenten in G&V zich vooral op het regionale fietsnetwerk. Daarvoor is tot nog toe inzet geleverd, maar er zijn nog geen middelen beschikbaar. Dat volgt pas na nadere uitwerking van de routes en op basis van ambities van de nieuwe colleges. Een eerste financiële inzet zou pas kunnen landen in de begroting 2023.

Niet herbruikbaar plastic

De gemeenten wordt gevraagd:

- opnemen van een stop op het gebruik van single use plastics bij evenementen als voorwaarde in het eigen evenementenbeleid;
- bevorderen van recycling van moeilijk recyclebaar plastics door vanaf 2025 ten minste voor 1 aanbesteding in de openbare ruimte als eis te hanteren dat het straatmeubilair dat wordt toegepast is samengesteld uit niet direct recyclebaar plastic;
- **NB: Dit punt vervalt/ is geen deel meer van Afspraak!** *"met de afvalwerkende bedrijven (eigen afvalverwerkers) erop inzetten dat vanaf 2023 contracten voor de plastic verwerking zijn gebaseerd op de MRA-brede handreiking 'circulaire plastic verwerking'".*

Voorlopige reactie gemeenten:

De gemeenten in Gooi en Vechtstreek staan positief t.a.v. voorkomen eenmalige plastics en willen daar in MRA verband samen optrekken.

In Gooi en Vechtstreek zijn we terughoudend als het gaat om investeren in of via inkoop stimuleren van verwerking van laagwaardige afvalstromen (zoals niet recyclebare plastics) en het aanschaffen van laagwaardige producten gemaakt hiervan. Het is de opgave om te stoppen met de lineaire economie en we zijn terughoudend ten opzichte van projecten die het leven van de lineaire economie verlengen. Het 'eigendom en de verantwoordelijkheid' van niet-recyclebare plastics overnemen van de producent sluit niet aan op onze visie. Gemeenten in G&V willen wel graag samenwerken aan het sturen aan de voorkant op het circulair en toekomstbestendig ontwerp van producten, zodat niet herbruikbare materialen worden voorkomen.

Gevolg van het voorschrijven van specifieke materialen is dat dit de keuze binnen een aanbesteding sterk beperkt, en mogelijk leidt tot producten met een slechtere MKI-waarde dan beschikbaar. Anderzijds beperkt dit ook innovatie in de markt om nog duurzamere oplossingen te ontwikkelen. Het Rijk/ Pianoo heeft bij de handreiking voor straatmeubilair geen rekening gehouden met specifieke materialen, maar streeft naar zo laag mogelijke milieukosten.

We sluiten niet uit dat in bepaalde situaties straatmeubilair uit niet direct recyclebaar plastic een goede keuze is, maar denken dat specifieke materialen voorschrijven niet bijdraagt aan verduurzaming op langere termijn.

De gemeenten in Gooi en Vechtstreek zijn geen voorstander van het voorschrijven van straatmeubilair gemaakt van specifieke materialen, zoals niet-direct recyclebaar plastic.

Gooi en Vechtstreek staat open voor initiatieven rondom het ontwikkelen van duurzame alternatieven voor niet recyclebare plastics en preventie binnen MRA samen met het bedrijfsleven/ de producent.

(Zie ook textiel)

In Gooi en Vechtstreek zetten we in de transitie naar een circulaire en toekomstbestendige economie in op duurzaam ontwerp en gebruik van producten en hoogwaardige verwerking daarvan .

In het beheer van de huishoudelijke afvalstoffen richt onze aanpak zich op de inzameling en het hergebruiken van waardevolle en toekomstbestendige materialen en producten en werkgelegenheid. We investeren niet in recycling van laagwaardige reststromen waar producentenverantwoordelijkheid op van toepassing is, in voorbereiding is of verder wordt uitgebreid.

Circulair inkopen

Het college wordt gevraagd de eerder in 2018 vastgelegde intentie (om tot circulair opdrachtgeven en inkopen in de MRA te komen) te herbevestigen, door aan te geven dat

- in 2022 over de voortgang op de klimaatneutrale circulaire inkoop aan de MRA wordt gerapporteerd en
- door te bevestigen dat met actieve inzet wordt bereikt dat in 2025 50% van alle inkoop door de eigen organisatie klimaatneutraal en circulair plaats heeft zoals in 2018 al is voorgenomen.

Het college stemt er daarnaast mee in dat de handreikingen op de tien inkooppakketten die er eind 2022 liggen, alsmede handreikingen die op inkooppakketten die in de komende jaren worden opgeleverd, worden verspreid binnen de eigen organisatie, zodat de opdrachtgevers binnen de eigen organisatie deze kunnen gebruiken bij inkoop- en aanbestedingstrajecten binnen dat inkooppakket of om samenwerking te zoeken met andere MRA-partijen die met soortgelijke trajecten bezig zijn.

Voorlopige reactie gemeenten:

In Gooi en Vechtstreek zien de gemeenten inkoop als belangrijk middel om de transitie naar een toekomstbestendige en circulaire economie te versnellen. In 2018 is dat via de MRA inkoop intentie al aangegeven en in de afzonderlijke colleges behandeld. We zien op dit moment geen aanleiding om deze intentie te herbevestigen. Zoals al eerder is aangegeven middels de door de gemeenten in Gooi en Vechtstreek gezamenlijk opgestelde reactie op het MRA programma CE eind februari, zijn al onze gemeenten ieder op eigen tempo bezig met hetgeen in 2018 is ingezet.

Op dit moment zijn we in Gooi en Vechtstreek bezig met de aanscherping van het inkoopbeleid via een actieplan. Gooise Meren en Hilversum hebben hierin het voortouw genomen. In het actieplan worden oude en nieuwe afspraken uitgewerkt. Het actieplan zal ook de intentie-afspraken verder brengen in onze regio.

Wel zien we de DZH Top in oktober als gelegenheid om op te roepen de handreikingen meer te gebruiken. Daar is echter ook (lokaal) capaciteit voor nodig.

Financiën

De afspraken worden binnen de 'huidige kaders' gefinancierd. Het is in deze fase nog onduidelijk wat dit voor de gemeenten betekent. De gemeenten zouden graag meer achtergrond en doorkijk ontvangen ten aanzien van de wijze van financiering,

Contact opnemen over deze memo:

Dhr. M. Maassen

m.maassen@regiogv.nl